

Rode draden uit meldingen

Meldpunt Jeugdzorg Lelystad

Begeleidend inhoudelijk verslag bij de thematische analyse

Gereed voor publicatie.

Uitgangspunt: 154 meldingen die via het meldpunt zijn aangeleverd en in de coderingsmatrix zijn opgenomen.

Werkwijze: beschrijvende thematische analyse op basis van Braun & Clarke methode.

Afbakening: dit verslag beschrijft patronen in de meldingen en stelt geen juridische feiten, schuld of verwijtbaarheid vast.

AVG: persoonsgegevens, e-mailadressen, casusdetails en herleidbare broninformatie zijn niet opgenomen.

Versie: 1.8

Inhoud

1. Doel van dit verslag
2. Afbakening en leeswijze
3. Hoofdbeeld uit de meldingen
4. Rode draad 1: overdracht en opvolging als terugkerend scharnierpunt
5. Rode draad 2: veiligheidsbeoordeling en hulpverlening lopen in meldingen vaak in elkaar over
6. Rode draad 3: wachttijd wordt beschreven als periode waarin continuïteit kwetsbaar is
7. Rode draad 4: “regie bij ouders” komt terug op momenten waar informatie of opvolging stopt
8. Rode draad 5: onderwijs en zorg zijn in de meldingen sterk verweven
9. Rode draad 6: methodiek, doelbereik en evaluatie zijn niet altijd navolgbaar
10. Rode draad 7: beschikking, toegang en financiering zijn praktische kantelpunten
11. Rode draad 8: juridisering komt beperkter voor, met hoge impact in de betreffende meldingen
12. Organisaties in de meldingen: ketenbeeld, geen verantwoordingslijst
13. Ernstige signalen en mogelijke misstanden rond ketenpartners
14. Wat wel goed gaat
15. Wat deze analyse niet zegt
16. Samenvattende conclusie
17. Afsluitende duiding vanuit het meldpunt
18. Methode verantwoording

1. Doel van dit verslag

Dit begeleidend verslag hoort bij de thematische analyse van de meldingen die via het Meldpunt Jeugdzorg Lelystad zijn aangeleverd. Waar de thematische analyse vooral de codering, de thematische ordening en de frequenties beschrijft, richt dit verslag zich op de inhoudelijke rode draden die uit de meldingen naar voren komen.

Het verslag is geschreven voor bestuurlijke bespreking en publicatie. Daarom is gekozen voor een neutrale en feitelijke formulering. De tekst beschrijft wat in de meldingen terugkomt. De tekst stelt niet vast of individuele meldingen feitelijk juist of onjuist zijn en doet geen uitspraak over schuld, verwijtbaarheid of juridische kwalificatie.

De meldingen zijn gelezen als signalen. Een signaal is geen bewezen feit en ook geen oordeel. Een signaal laat zien welke onderwerpen door melders, dossiers of samenvattingen worden ingebracht en welke patronen zichtbaar worden wanneer die meldingen gezamenlijk worden bekeken.

2. Afbakening en leeswijze

De basis voor dit verslag bestaat uit 154 meldingen die via de e-mail inbox van Meldpunt Jeugdzorg Lelystad zijn binnengekomen en in de coderingsmatrix zijn opgenomen. De meldingen zijn in dit verslag uitsluitend behandeld als meldingen uit de meldpunt-inbox. Afzendergegevens, e-mailadressen, bestandsnamen, technische metadata en andere herleidbare informatie zijn buiten beschouwing gelaten.

Ook is bewust terughoudend omgegaan met het noemen van concrete casusdetails conform de afspraken die vanuit het Meldpunt Jeugdzorg Lelystad zijn benoemd op de website.

In de meldingen komen minderjarigen, ouders, professionals, scholen, zorgaanbieders en overheidsinstanties voor. Omdat combinaties van datum, school, aanbieder, maatregel of gezinsomstandigheid herleidbaar kunnen zijn, bevat dit verslag geen letterlijke citaten uit individuele meldingen en geen casusbeschrijvingen die tot personen of gezinnen zijn te herleiden.

Organisaties worden alleen genoemd wanneer dat nodig is om het ketenbeeld te begrijpen. Een vermelding van een organisatie betekent niet dat over die organisatie een oordeel wordt gegeven. Het betekent alleen dat die organisatie of dat type organisatie in de meldingen voorkomt als onderdeel van de beschreven jeugdhulpketen.

In een eerdere versie die was uitgewerkt waren tellingen van organisatienamen opgenomen. Voor dit inhoudelijke verslag is daarvan afgezien. De reden is dat organisatienamen in de matrix niet altijd dezelfde betekenis hebben. Soms staat de organisatie als feitelijk betrokken partij, soms als context, soms als verwijzing naar een procedure en soms als onderdeel van een standaard uitvraag of benoeming. Een kale telling van organisatienamen kan daardoor een vertekend beeld geven. Dit verslag kiest daarom voor inhoudelijke rode draden in plaats van organisatietellingen.

3. Hoofdbeeld uit de meldingen

Het hoofdbeeld dat uit de meldingen naar voren komt, is dat melders niet alleen afzonderlijke gebeurtenissen beschrijven maar vooral trajecten. Veel meldingen gaan over een verloop: een melding of zorgsignaal, een beoordeling, een overdracht, een aanvraag of beschikking, een wachttijd, de start of het uitblijven van hulp, evaluatie of voortzetting, en in sommige gevallen verdere escalatie.

De rode draad zit daardoor niet in één soort gebeurtenis. De rode draad zit in de overgangsmomenten. Juist op die momenten komen in de meldingen vragen terug over verantwoordelijkheid, opvolging, terugkoppeling, regie, wachttijd, informatieoverdracht en de aansluiting tussen betrokken partijen.

De meldingen laten een ketenbeeld zien. In die keten komen onder meer Veilig Thuis, Jeugd Lelystad/JEL, gecertificeerde instellingen, de Raad voor de Kinderbescherming, de rechtbank, scholen, leerplicht, passend onderwijs en zorgaanbieders terug. Niet iedere melding bevat dezelfde partijen en niet iedere partij speelt dezelfde rol. Het terugkerende patroon is vooral dat jeugdigen en gezinnen zich in de meldingen bevinden tussen meerdere schakels tegelijk.

Inhoudelijk concentreren de meldingen zich rond veiligheid en overdracht, continuïteit van hulp, wachttijd en overbrugging, toegang en beschikking, de verbinding tussen onderwijs en zorg, methodiek en doelbereik, regie en communicatie, en in een kleiner deel van de meldingen juridische of procedurele escalatie.

4. Rode draad 1: overdracht en opvolging als terugkerend scharnierpunt

In veel meldingen komt overdracht terug als cruciaal moment. Dat kan gaan om overdracht na een veiligheidsbeoordeling, overdracht van Veilig Thuis naar lokale toegang of jeugdhulp, overdracht naar of vanuit een zorgaanbieder, of overdracht richting een beschermings- of juridisch kader.

De meldingen beschrijven niet alleen dat overdrachten plaatsvinden, maar vooral dat na een overdracht vragen ontstaan over wat er precies is overgedragen, welke opdracht of vraag daarbij is meegegeven, wie daarna verantwoordelijk is voor opvolging en welke informatie wordt teruggekoppeld. In sommige meldingen wordt benoemd dat er geen concrete vraag bij de overdracht staat, of dat de inhoud van de zorgmelding als informatiebron wordt meegegeven. In andere meldingen staat juist een expliciet verzoek om passende hulpverlening, zicht op veiligheid, regievoering of verdere beoordeling.

Daarmee ontstaat in de meldingen een terugkerend verschil tussen overdracht als administratieve handeling en overdracht als inhoudelijk vervolgproces. Een overdracht kan formeel hebben plaatsgevonden, terwijl uit de melding nog niet altijd duidelijk wordt wat daarna inhoudelijk is opgepakt, door wie, binnen welke termijn en met welk resultaat.

Deze rode draad is relevant omdat overdracht in de meldingen vaak samenvalt met kwetsbare momenten in een gezinssituatie. De meldingen gaan niet alleen over de vraag of een partij

betrokken was, maar ook over de vraag of de overgang van de ene partij naar de andere voldoende navolgbaar is voor het vervolg van het traject.

5. Rode draad 2: veiligheidsbeoordeling en hulpverlening lopen in meldingen vaak in elkaar over

Een groot deel van de meldingen bevat termen rond veiligheidsbeoordeling, zorgmelding, directe overdracht, veiligheidsvoorwaarden of vervolgstappen bij onveiligheid. Daarbij valt op dat in de meldingen vaak verschillende functies door elkaar heen lopen: signaleren, beoordelen, overdragen, adviseren, hulp inzetten en monitoren.

In meerdere meldingen wordt opgenomen dat Veilig Thuis geen vaststelling heeft gedaan van huiselijk geweld of kindermishandeling. In andere meldingen staat juist dat wel veiligheidsvoorwaarden zijn gesteld, dat sprake was van voorwaarden en vervolg, of dat een zaak is overgedragen met het verzoek om hulpverlening in te zetten. Dit verslag stelt niet vast of die beoordeling juist of onjuist was. Het beschrijft alleen dat deze formuleringen regelmatig in de meldingen voorkomen en dat zij een belangrijk onderdeel vormen van de inhoudelijke rode draad.

De meldingen laten zien dat veiligheidsbeoordeling in de praktijk niet los staat van de rest van het traject. Een veiligheidsbeoordeling leidt in de meldingen vaak tot een overdracht, een verzoek om hulp, een advies over vervolgstappen of een verwachting dat een andere partij de situatie verder oppakt. Hierdoor ontstaat een keten waarin de grens tussen beoordeling en hulpverleningsvervolg niet altijd helder zichtbaar is in de melding.

Voor een neutrale lezing is vooral van belang dat meldingen regelmatig vragen oproepen over de inhoudelijke betekenis van een veiligheidsbeoordeling. Wat is vastgesteld? Wat is niet vastgesteld? Welke voorwaarden zijn gesteld? Welke vraag is overgedragen? Welke partij bewaakt daarna het vervolg? Die vragen komen als rode draad terug, zonder dat dit verslag daar een oordeel aan verbindt.

6. Rode draad 3: wachttijd wordt beschreven als periode waarin continuïteit kwetsbaar is

Wachttijd en wachtlijst komen in de meldingen niet alleen voor als praktische planning. Zij worden vaak beschreven in samenhang met het ontbreken van overbruggende ondersteuning, onbekendheid over de duur van de wachttijd, onduidelijkheid over wie verantwoordelijk is tijdens de wachttijd of verandering van aanbieder vanwege wachttijd.

In de meldingen worden verschillende wachttijden genoemd. Soms is sprake van korte wachttijd of directe start. In andere meldingen gaat het om meerdere weken of maanden. Ook komen meldingen voor waarin de wachttijd onbekend is of niet uit de stukken blijkt. De betekenis van wachttijd verschilt dus per melding. De rode draad is niet dat alle wachttijden hetzelfde zijn. De rode draad is dat wachttijd vaak wordt gekoppeld aan continuïteit, overbrugging en regie.

In meerdere meldingen wordt vermeld dat geen overbruggingszorg is ingezet tijdens een wachtperiode. Soms wordt daarbij genoteerd dat de hulpverlening snel startte, waardoor overbrugging minder relevant leek. In andere meldingen wordt juist beschreven dat het wachten

gevolgen kan hebben voor de jeugdige of het gezin, of dat tijdens het wachten onduidelijk blijft wie verantwoordelijk is voor ondersteuning.

De meldingen maken zichtbaar dat wachttijd in jeugdhulpdossiers niet alleen een administratieve termijn is. Wachttijd ligt in de meldingen vaak tussen beoordeling en uitvoering. Juist in die tussenruimte kunnen gezinnen volgens de meldingen te maken krijgen met onzekerheid, beperkte terugkoppeling of het ontbreken van een tijdelijke oplossing.

7. Rode draad 4: “regie bij ouders” komt terug op momenten waar informatie of opvolging stopt

Een terugkerende formulering in de meldingen is dat de regie bij ouders ligt of wordt gelegd. Die formulering verschijnt in verschillende contexten: bij het sluiten van een dossier, bij onbekendheid over doelbereik, bij het ontbreken van evaluatie-informatie, bij voortzetting van hulp of bij de verantwoordelijkheid om zelf een vervolg te organiseren.

Dit verslag beoordeelt niet of het neerleggen van regie bij ouders passend of onpassend is. Wel valt op dat deze formulering in de meldingen regelmatig samenvalt met informatiebreuken. In meerdere meldingen staat dat onbekend is of doelen zijn behaald, omdat de regie bij ouders ligt. Ook komt voor dat onbekend is of een methodiek is uitgevoerd zoals bedoeld, omdat de regie bij ouders ligt of omdat de zorgaanbieder geen rapportage heeft aangeleverd.

Daarmee krijgt “regie bij ouders” in de meldingen een dubbele betekenis. Enerzijds kan het verwijzen naar eigen verantwoordelijkheid, vrijwilligheid of eigen kracht. Anderzijds komt het in de meldingen ook terug op momenten waarop de professionele zichtlijn op voortgang, doelbereik of vervolg minder duidelijk wordt.

De rode draad is daarom niet dat regie bij ouders verkeerd is. De rode draad is dat in de meldingen onduidelijkheid ontstaat wanneer regie bij ouders samengaat met het ontbreken van evaluatie, terugkoppeling of zicht op de voortgang van ingezette hulp.

8. Rode draad 5: onderwijs en zorg zijn in de meldingen sterk verweven

Onderwijs komt in de meldingen vaak terug, niet als losstaand thema, maar als onderdeel van jeugdhulptrajecten. De meldingen noemen onder meer vragenlijsten aan scholen, ontwikkelingsperspectiefplannen, passend onderwijs, leerplicht, onderwijstijdverkorting, terugkeerplannen, schoolgang, dagbesteding of begeleiding richting onderwijs.

De onderwijscomponent verschijnt in verschillende rollen. Soms levert school informatie aan voor de beoordeling. Soms wordt benoemd dat school een vragenlijst heeft ingevuld. Soms wordt juist vermeld dat geen vragenlijst is ontvangen of dat school niet betrokken is. Ook komt in meldingen terug of wel of geen ontwikkelingsperspectiefplan is opgesteld, of passend onderwijs of leerplicht betrokken is, en of sprake is van een terugkeerplan.

De rode draad is dat de meldingen onderwijs niet los van zorg beschrijven. Schoolinformatie, schoolgang en onderwijsondersteuning worden in de meldingen onderdeel van de beoordeling,

toegang, uitvoering of evaluatie van hulp. Daardoor ontstaat een breed dossierbeeld waarin onderwijs en jeugdhulp elkaar raken.

Tegelijkertijd laten de meldingen zien dat de aansluiting tussen onderwijsinformatie en zorgtraject niet altijd volledig navolgbaar is. Soms is er wel informatie van school, soms ontbreekt die, soms is niet duidelijk hoe onderwijsinformatie is meegewogen en soms wordt een zorgvraag mede beschreven vanuit schoolgang of het ontbreken daarvan. Soms is onduidelijk of het niet enkel betrekking heeft op passend onderwijs en een jeugdzorgtraject onnodig wordt ingezet.

9. Rode draad 6: methodiek, doelbereik en evaluatie zijn niet altijd navolgbaar

In veel meldingen wordt verwezen naar ingezette methodieken, zorgvormen, doelen, evaluaties of verlengingsverzoeken. De meldingen beschrijven verschillende typen hulp, zoals gezinsbehandeling, vak therapie, diagnostiek, begeleiding, dagbehandeling, respijtzorg, pleegzorg of specialistische GGZ. In dit verslag worden individuele aanbieders en casusdetails niet uitgeschreven, omdat de rode draad niet ligt bij één aanbieder of één hulpvorm.

Wat wel terugkomt, is dat de navolgbaarheid van methodiek en doelbereik verschilt per melding. In sommige meldingen staat dat een methodiek volgens de beschrijving is toegepast of dat doelen gedeeltelijk of volledig zijn behaald. In andere meldingen staat dat onbekend is of volgens de methodiek is gewerkt, dat evaluaties ontbreken, dat eindverslagen niet zijn aangeleverd, dat doelen niet zijn behaald of dat doelbereik onbekend is.

Daarbij komt regelmatig de vraag naar boven hoe voortzetting of beëindiging van hulp wordt onderbouwd. In meldingen wordt beschreven dat aanbieders om verlenging vragen omdat doelen nog niet zijn behaald, omdat een kind tijd nodig heeft om vertrouwen op te bouwen, omdat ouders nog ondersteuning nodig hebben of omdat een traject niet volledig is doorlopen. In andere meldingen ontbreekt een duidelijke onderbouwing of is de reden onbekend.

De rode draad is dat de meldingen behoefte aan navolgbaarheid laten zien: welke hulp is ingezet, met welk doel, volgens welke werkwijze, met welke evaluatie en met welk vervolg. De meldingen geven geen eenduidig oordeel over kwaliteit, maar tonen wel dat methodiek, doelbereik en verslaglegging regelmatig onderdeel zijn van de signalen.

10. Rode draad 7: beschikking, toegang en financiering zijn praktische kantelpunten

Een andere rode draad betreft toegang tot hulp: beschikking, indicatie, verwijzing, voortzetting, verlenging, afwijzing, PGB of inzet buiten de reguliere route. Deze onderwerpen komen in de meldingen terug als praktische kantelpunten waarop een traject verder gaat, stopt, verandert of onduidelijk wordt.

In sommige meldingen staat dat een beschikking is afgegeven. In andere meldingen wordt benoemd dat hulp niet is gestart, dat een aanvraag is afgewezen, dat een traject is gesloten, dat een nieuwe aanvraag nodig was of dat hulp via een andere route is ingezet. Ook komt voor dat een zorgvorm wel wordt genoemd, terwijl uit de melding niet altijd duidelijk is hoe die inzet formeel is beschikt of verantwoord.

De meldingen laten zien dat toegang tot hulp niet alleen gaat over de vraag of zorg beschikbaar is. Het gaat ook over de route naar die zorg, de administratieve vorm, de duur van de beschikking, de vraag wie verlenging aanvraagt en de vraag of ouders, aanbieder of jeugdprofessional daarin de eerste stap moeten zetten.

De rode draad is dat beschikkingen en toegangsbesluiten in de meldingen vaak fungeren als scharnierpunt. Zij bepalen niet alleen of hulp kan starten, maar ook welke informatie beschikbaar blijft, wie verantwoordelijk is voor vervolg en of een traject doorloopt of stopt.

11. Rode draad 8: juridisering komt beperkter voor, met hoge impact in de betreffende meldingen

Niet alle meldingen bevatten een juridische component. Waar die component wel voorkomt, gaat het om onderwerpen zoals bezwaar, rechtbank, jeugdbeschermingstafel, ondertoezichtstelling, machtiging uithuisplaatsing, Raad voor de Kinderbescherming of andere procedurele stappen.

De meldingen waarin juridische of procedurele elementen voorkomen, hebben vaak een zwaarder karakter. Dat komt niet alleen door de juridische vorm, maar ook doordat dergelijke meldingen vaak samenhangen met zorgen over veiligheid, omgang, gezag, verblijfplaats, inzet van hulp of escalatie tussen betrokken partijen.

In de meldingen komt juridisering niet naar voren als één afzonderlijk thema dat losstaat van de rest. Juridisering verschijnt juist vaak aan het einde of midden van een traject waarin al sprake is van zorgmelding, overdracht, hulpverlening, wachttijd, stagnatie of onduidelijkheid over regie. Daarmee is juridisering in de meldingen eerder een escalatiepunt binnen de keten dan een los onderwerp.

De rode draad is dat juridische trajecten in de meldingen vooral zichtbaar worden wanneer eerdere stappen niet tot voldoende duidelijkheid of voortgang hebben geleid, of wanneer de situatie als zwaarder wordt gecodeerd. Dit verslag verbindt daar geen oordeel aan, maar benoemt het als inhoudelijk patroon in de meldingen.

12. Organisaties in de meldingen: ketenbeeld, geen verantwoordingslijst

De meldingen noemen veel verschillende partijen. Het meest zichtbare ketenbeeld bestaat uit Veilig Thuis, Jeugd Lelystad/JEL, gecertificeerde instellingen, Raad voor de Kinderbescherming, rechtbank, scholen, leerplicht, passend onderwijs en zorgaanbieders. Daarnaast komen in individuele meldingen specifieke aanbieders, onderwijsinstellingen of ondersteunende partijen voor.

Zoals gesteld in de inleiding is het voor publicatie is het belangrijkste om deze organisaties niet als ranglijst te presenteren. Niet iedere vermelding heeft dezelfde betekenis. Een organisatie kan worden genoemd omdat zij een vaste ketenpartner is, omdat zij informatie heeft aangeleverd, omdat zij juist niet betrokken was, omdat een beschikking naar een aanbieder verwijst of omdat een melder een ervaring met die organisatie beschrijft.

Daarom is in dit verslag gekozen voor een ketenbenadering. De rode draad is niet dat één organisatie centraal staat. De rode draad is dat meldingen vaak meerdere schakels tegelijk beschrijven. Daarbij ontstaan vragen over overdracht, opvolging, terugkoppeling, wachttijd, regie en de navolgbaarheid van besluiten.

Deze benadering voorkomt dat een organisatienaam automatisch wordt gelezen als verwijt. Zij doet meer recht aan de inhoud van de meldingen: de signalen zitten vooral in de verbinding tussen partijen en in de overgangsmomenten tussen beoordeling, toegang, uitvoering en vervolg.

13. Ernstige signalen en mogelijke misstanden rond ketenpartners

Naast de algemene rode draden bevat de coderingsmatrix signalen die zwaarder wegen dan gewone procesknelpunten. In dit hoofdstuk worden die signalen beschreven als ernstige signalen en mogelijke misstanden. Dat is bewust zo geformuleerd. De meldingen en de coderingsmatrix leveren geen rechterlijke vaststelling op en bevatten geen wederhoor. Wel maken zij zichtbaar welke situaties in meerdere meldingen terugkeren en waar bestuurlijke toetsing of nader onderzoek aangewezen kan zijn.

Bij lezing van dit hoofdstuk is belangrijk dat de meldingen niet zijn benaderd als klachten over één uitvoeringsorganisatie. In veel meldingen komt bijvoorbeeld JEL voor als schakel in de keten, als ontvanger van overdrachten of als plek waar aanvragen samenkomen gezien de opdracht van JEL als zogeheten poortwachter. De inhoudelijke signalen in dit hoofdstuk richten zich vooral op de werking van de keten rond gezinnen: Veilig Thuis, zorgaanbieders, onderwijs, Raad voor de Kinderbescherming, gecertificeerde instellingen, rechtbankverwijzingen en andere betrokken partijen.

Veilig Thuis: overdracht, veiligheidsbeoordeling en vaststelling

De zwaarste rode draad in de meldingen betreft Veilig Thuis. In een groot deel van de bronbeschrijvingen komt Veilig Thuis naar voren bij zorgmeldingen, veiligheidsbeoordelingen en overdrachten. In de matrix is zichtbaar dat meldingen regelmatig gaan over directe overdracht na veiligheidsbeoordeling. In de bronbeschrijvingen staat daarbij herhaaldelijk dat Veilig Thuis niet heeft vastgesteld of sprake was van huiselijk geweld of kindermishandeling. Dat is inhoudelijk relevant, omdat juist die vaststelling in de meldingen als kernpunt terugkomt.

De rode draad is niet alleen dát Veilig Thuis overdraagt. De rode draad is dat overdracht in meerdere meldingen samengaat met onduidelijkheid over wat precies is vastgesteld, welke veiligheidsvoorwaarden gelden, welke informatie is meegegeven en welke vervolgopdracht bij de ontvangende partij terechtkomt. In sommige meldingen staat dat Veilig Thuis een melding overdraagt met een verzoek om passende hulpverlening, regievoering, zicht op veiligheid of het overwegen van opschaling. In andere meldingen staat juist dat er geen concrete vraag, geen actieve bemoeienis of beperkte aanvullende informatie is opgenomen.

Daarmee ontstaat een serieus signaal: de overdracht lijkt in meerdere meldingen niet alleen een informatieoverdracht te zijn maar ook een inhoudelijke richting voor het vervolgtraject. Tegelijk is uit de meldingen niet altijd navolgbaar op basis waarvan die richting is gekozen. Dat geldt met

name wanneer in dezelfde melding staat dat er geen vaststelling van huiselijk geweld of kindermishandeling is gedaan, terwijl de overdracht wel leidt tot vervolgstappen, hulpverleningsadvies, veiligheidsafspraken of mogelijke opschaling en escalatie.

In enkele meldingen wordt ook beschreven dat Veilig Thuis na overdracht betrokken blijft via navraag, terugkoppeling of advies. Dat hoeft op zichzelf niet onjuist te zijn. Het signaal in de meldingen is dat daardoor onduidelijk kan worden waar de verantwoordelijkheid eindigt en waar een nieuwe beoordeling begint. Voor ouders en jeugdigen kan dat verschil veel uitmaken, omdat een veiligheidsmelding een zwaar stempel op een dossier kan zetten. Ook komt er naar voren in meerdere meldingen dat verslaglegging niet deugdelijk is naar de feitelijke omstandigheden waardoor een vertekend beeld ontstaat van wat nodig is en of er daadwerkelijk iets nodig is.

Zorgaanbieders: wachttijd, overbrugging, methodiek en evaluatie

Een tweede cluster van ernstige signalen betreft zorgaanbieders. In de meldingen komen verschillende aanbieders voor, waaronder Praktijk Valida, Within The Family, AB Het Spectrum, Vitree/Triade Vitree, GGZ Centraal/Fornhese, Therapeutisch Centrum, Flevo Zon, Zorgbegeleiding Lelystad, Omega Groep e.a. Het gaat hier niet om een ranglijst en ook niet om een oordeel per aanbieder. De rode draad zit in wat over meerdere aanbieders heen zichtbaar wordt.

In veel meldingen wordt wachttijd genoemd in combinatie met het ontbreken van overbruggingszorg. Soms is de wachttijd kort, soms langer, soms onbekend. Juist dat onbekend zijn komt vaker terug als probleem: als niet duidelijk is hoe lang een gezin wacht, wie monitort en wat er ondertussen gebeurt, wordt de continuïteit van hulp kwetsbaar. In de bronbeschrijvingen staat regelmatig dat geen overbruggingszorg is ingezet. Soms wordt daarbij vermeld dat de zorgaanbieder verantwoordelijk is voor overbrugging bij wachttijd. Over dit type afspraken doen we vanuit het meldpunt geen uitspraken daar het geen juridisch document betreft zie de inleiding.

Daarnaast komt in meldingen terug dat niet altijd navolgbaar is welke methodiek is ingezet, of die methodiek is uitgevoerd zoals beschreven in databanken, of de doelen zijn behaald en waarom hulp wel of niet is voortgezet. In sommige meldingen staat dat doelen niet zijn behaald, dat doelen onbekend zijn, dat geen evaluatie of eindverslag beschikbaar is of dat de regie bij ouders lag waardoor informatie over doelbereik ontbreekt. Dat maakt de inhoudelijke kwaliteit, effectiviteit, nut en noodzaak van hulp in die meldingen moeilijk te controleren.

Het mogelijke misstandsignaal zit hier niet in één afzonderlijke wachttijd of één afzonderlijk traject. Het zit in de combinatie van wachten, geen overbrugging, beperkte verslaglegging, onduidelijk doelbereik en voortzettings- of afsluitbesluiten die niet altijd navolgbaar zijn.

Als die combinatie vaker voorkomt, is dat relevant te benoemen.

Onderwijs, leerplicht en passend onderwijs: informatie zonder sluitende opvolging

Uit de meldingen komt naar voren dat onderwijsproblemen regelmatig onderdeel worden van het jeugdhulptraject. Daarbij worden onder meer schoolgang, uitval, aangepaste schoolgang, OPP's, passend onderwijs, leerplicht, onderwijstijdverkorting en terugkeerplannen genoemd.

De rode draad is dat de onderwijsroute niet altijd zichtbaar volledig is gevolgd voordat de druk richting jeugdhulp verschuift. In meerdere meldingen wordt genoemd dat geen OPP is opgesteld, passend onderwijs niet betrokken is, leerplicht niet betrokken is of geen terugkeerplan bestaat.

Dit vormt een mogelijk misstandsignaal. Wanneer onderwijsverantwoordelijkheid onvoldoende zichtbaar wordt opgepakt, terwijl de gevolgen via jeugdzorg worden opgevangen, ontstaat het risico dat jeugdhulp verantwoordelijk wordt gemaakt voor vraagstukken die (mede) binnen het onderwijsdomein liggen.

Raad voor de Kinderbescherming, GI en rechtbank: zware stappen met hoge impact

Een kleiner deel van de meldingen bevat juridische of procedurele componenten. Waar die component voorkomt, is de impact in de matrix vaak hoog of zeer hoog gecodeerd. In de meldingen worden onder meer jeugdbeschermingstafels, onderzoek door de Raad voor de Kinderbescherming, ondertoezichtstelling, voorlopige ondertoezichtstelling, machtiging uithuisplaatsing en rechtbankverwijzingen genoemd.

De rode draad is dat juridische escalatie in de meldingen meestal niet als losstaand beginpunt voorkomt maar als vervolg op eerdere zorgen, wachttijd, niet gestarte hulp, onvoldoende voortgang of botsende informatie tussen betrokken partijen. In sommige meldingen worden wachttijden bij de Raad voor de Kinderbescherming genoemd. In andere meldingen staat dat een door de rechtbank bedoelde inzet niet of niet volledig van de grond komt, bijvoorbeeld omdat aanmelding, toestemming of praktische opvolging ontbreekt.

Het mogelijke misstandsignaal zit hier in het moment waarop vrijwillige hulp, zorgaanbod, veiligheidsbeoordeling en juridische procedure in elkaar overgaan. Voor gezinnen is dat een zeer zware overgang. Juist dan moet uit het dossier navolgbaar zijn welke informatie is gebruikt, welke hulp al is geprobeerd, waarom vrijwillige hulp niet volstaat en welke partij verantwoordelijk is voor vervolg.

Rapportage en dossiervorming: informatiegaten worden een eigen probleem

Een terugkerend patroon in de meldingen is dat informatie ontbreekt, onbekend is of niet navolgbaar wordt vastgelegd. Dat gaat bijvoorbeeld over wachtlijsten, evaluaties, doelbereik, verslaglegging van zorgaanbieders, terugkoppelingen, schoolinformatie, betrokkenheid van passend onderwijs of de reden waarom hulp wordt voortgezet of beëindigd.

In de meldingen komt regelmatig de formulering terug dat iets onbekend is omdat de regie bij ouders ligt, omdat geen evaluatieverslag beschikbaar is, omdat een aanbieder geen informatie heeft verstrekt of omdat een school niet heeft gereageerd. Wanneer informatie ontbreekt, kan later moeilijk worden vastgesteld of de ingezette hulp passend was, of doelen zijn gehaald, of wachttijd is overbrugd en of besluitvorming voldoende onderbouwd was.

Het mogelijke misstandsignaal is daarom niet alleen de inhoud van afzonderlijke meldingen maar ook het ontstaan van informatiegaten in trajecten waarin meerdere organisaties betrokken zijn. In een keten waarin beslissingen grote gevolgen kunnen hebben voor jeugdigen en gezinnen, is navolgbaarheid geen administratieve bijzaak.

Perspectief van ouders, kinderen en gezinnen beperkt zichtbaar in een sterk geordende keten

Uit de meldingen komt naar voren dat veel trajecten sterk zijn ingericht langs routes, formulieren, overdrachten, beschikkingen, beoordelingen, vragenlijsten en verslaglegging. Dat maakt de keten administratief navolgbaar maar het perspectief van ouders, kinderen en gezinnen wordt daardoor niet altijd even zichtbaar.

De rode draad is dat gezinnen in de meldingen vaak onderwerp zijn van beoordeling, overleg en overdracht, terwijl minder duidelijk wordt hoe zij zelf de situatie ervaren. Wat betekent wachttijd voor een kind? Wat doet een zorgmelding met een gezin? Wat gebeurt er met ouders wanneer schoolmeldingen, zorgen thuis en jeugdhulp tegelijk gaan lopen? Die ervaringskant komt minder sterk naar voren dan de proceskant.

Dat is relevant omdat jeugdzorg niet alleen gaat over routes en besluiten maar ook over de gevolgen daarvan voor kinderen en gezinnen. Wanneer vooral wordt vastgelegd welke instantie wat doet en minder wat het effect is op het gezin, ontstaat een afstand tussen dossierwerkelijkheid en gezinswerkelijkheid.

Een tweede rode draad is dat onderwijsproblemen in meldingen regelmatig richting jeugdzorg verschuiven. Schoolgang, uitval, aangepast onderwijs/passend onderwijs, leerplicht en terugkeerplannen worden vaak genoemd maar uit de meldingen blijkt niet altijd dat de onderwijsroute volledig is gevolgd voordat jeugdhulp nadrukkelijker in beeld komt. Daarmee ontstaat zoals hiervoor benoemd het risico dat jeugdzorg wordt belast met problemen die mede of primair binnen het onderwijsdomein liggen.

Ook binnen de jeugdzorg zelf komt escalatie terug als rode draad. In meldingen wordt zichtbaar dat onduidelijke overdracht, ontbrekende terugkoppeling, wachttijd, beperkte evaluatie of onvolledige verslaglegging kunnen bijdragen aan zwaardere vervolgstappen. Niet altijd omdat de situatie inhoudelijk zwaarder is geworden binnen het gezin maar soms omdat het traject zelf onvoldoende helder, volledig of navolgbaar is gebleven.

Voor gezinnen kan dat grote gevolgen hebben. Wanneer informatie onvolledig is, feiten niet scherp zijn vastgelegd of ervaringen van ouders en kinderen onvoldoende worden meegenomen, kan een dossier een eigen werkelijkheid gaan vormen. Besluiten worden dan gebaseerd op verslaglegging die voor betrokken gezinnen niet herkenbaar of niet volledig is.

Daar ligt een belangrijk mogelijk misstandsignaal. Niet alleen bij wat er gebeurt in afzonderlijke casussen maar bij de manier waarop informatie door de keten beweegt. Een onvolledig verslag, een niet gecontroleerde aanname of een ontbrekende terugkoppeling kan later gewicht krijgen in een volgend besluit. Gezinnen dragen dan de gevolgen van informatie die zij niet altijd hebben kunnen corrigeren of aanvullen.

De meldingen laten daarmee een bredere rode draad zien: ouders, kinderen en gezinnen lijken regelmatig terecht te komen in een keten die vooral over hen regeert, registreert, beoordeelt en overdraagt, terwijl hun eigen perspectief maar beperkt zichtbaar blijft. Juist die informatie is nodig om te kunnen beoordelen of hulp passend is, of escalatie nodig is en of het dossier klopt met de werkelijkheid van het gezin.

Kern van dit hoofdstuk

De ernstige signalen in de meldingen richten zich vooral op ketenwerking. Veilig Thuis komt daarbij duidelijk naar voren bij veiligheidsbeoordelingen en overdrachten. Zorgaanbieders komen naar voren bij wachttijd, overbrugging, methodiek en evaluatie. Onderwijs, leerplicht en passend onderwijs komen naar voren waar schoolinformatie en zorgtraject elkaar raken. Raad voor de Kinderbescherming, GI en rechtbank komen naar voren in meldingen met zware procedurele of juridische gevolgen die al dan niet terecht zijn.

Deze signalen moeten niet worden gelezen als vastgestelde schuld of als oordeel over individuele professionals. Zij laten wel zien waar de meldingen aanleiding geven tot doorvragen: wat is vastgesteld, wat is overgedragen, wie bewaakt opvolging, welke hulp is feitelijk gestart, wat gebeurt er tijdens wachttijd, hoe wordt doelbereik vastgesteld en hoe wordt voorkomen dat informatieverlies leidt tot zwaardere escalatie?

14. Wat wel goed gaat

Naast knelpunten en ernstige signalen laten de meldingen ook zien dat er binnen en rondom de jeugdzorgketen onderdelen zijn die wel functioneren. Dat beeld verdient afzonderlijke benoeming, juist om te voorkomen dat de analyse wordt gelezen als een algemene afwijzing van alle betrokken professionals, organisaties of initiatieven.

In een deel van de meldingen wordt zichtbaar dat hulp wel tot stand komt. Er zijn situaties waarin een beschikking wordt afgegeven, een verwijzing wordt opgepakt, een aanbieder betrokken raakt, schoolinformatie wordt opgevraagd of een traject wordt voortgezet. Ook komt naar voren dat professionals soms actief proberen om binnen beperkte mogelijkheden toch ondersteuning te organiseren.

Wat daarbij opvalt, is dat passende ondersteuning niet altijd alleen uit de formele jeugdzorgketen komt. In sommige meldingen zijn juist lokale, praktische of minder voor de hand liggende partijen van betekenis. Denk aan werk- en leerplekken, lokale werkgevers, informele dagstructuur, begeleiding in de praktijk of andere vormen van deelname aan het gewone leven. Voor sommige jeugdigen kan zo'n plek bijdragen aan ritme, verantwoordelijkheid, contact, zelfvertrouwen en perspectief.

Dat is inhoudelijk relevant. Niet iedere hulpvraag wordt opgelost aan een overlegtafel, in een behandelkamer of via een nieuw traject. Veel vaker ontstaat steun juist waar een jeugdige mee kan doen, iets kan leren, ergens verwacht wordt en op een gewone manier onderdeel is van een omgeving en de maatschappij. Zulke voorbeelden laten zien dat er in Lelystad ook kracht zit buiten de formele routes.

Ook in de meldingen rond onderwijs en zorg is zichtbaar dat betrokkenen geregeld zoeken naar oplossingen. Scholen, ouders, aanbieders, consultants en andere partijen proberen soms routes open te houden, informatie aan te leveren of een vervolg mogelijk te maken. Dat lukt niet altijd volledig en niet altijd tijdig maar het laat wel zien dat er inzet is.

Deze positieve signalen nemen de gesignaleerde knelpunten niet weg. Zij maken het beeld wel completer. De analyse laat niet zien dat alles misgaat. De analyse laat zien dat het vooral

kwetsbaar wordt op momenten waarop samenwerking, overdracht, verantwoordelijkheid, verslaglegging of opvolging niet goed genoeg aansluiten.

Juist daarom is het belangrijk om ook te kijken naar wat wél werkt. Daar zitten aanknopingspunten voor verbetering: praktische nabijheid, duidelijke verantwoordelijkheid, gewone deelname, tijdige opvolging en ondersteuning die aansluit bij wat een jeugdige of gezin daadwerkelijk nodig heeft.

Ook is zichtbaar als ouders en kinderen zelf écht onderdeel uitmaken van een traject en er naar hen geluisterd wordt dat het wel lukt tegenover de meldingen waarin de regie volledig ontnomen/overgenomen wordt.

15. Wat deze analyse niet zegt

Deze analyse zegt niet dat alle jeugdhulptrajecten in Lelystad hetzelfde verlopen. De dataset bestaat uit meldingen bij een meldpunt en is daarmee geen representatieve steekproef van alle ervaringen met jeugdhulp in Lelystad.

Deze analyse zegt ook niet dat iedere melding feitelijk volledig is vastgesteld. De analyse beschrijft wat in de meldingen staat en wordt onderbouwd door de bijbehorende coderingen die zijn opgenomen om de rode draad vast te stellen. Er is geen zelfstandig feitenonderzoek, hoor en wederhoor of juridische toetsing uitgevoerd.

Verder zegt deze analyse niet dat een genoemde organisatie verantwoordelijk is voor een genoemd knelpunt. Een organisatievermelding betekent alleen dat de organisatie in de melding of codering voorkomt. De betekenis van die vermelding verschilt per melding.

Tot slot zegt deze analyse niet dat aantallen één op één kunnen worden gelezen als omvang van een probleem in de praktijk. De waarde van deze analyse ligt daarom vooral in de inhoudelijke rode draden.

16. Samenvattende conclusie van verslag

De belangrijkste rode draad uit de 154 meldingen is dat jeugdigen, ouders en gezinnen in de meldingen vaak niet met één afzonderlijke handeling te maken hebben maar met een keten van opeenvolgende stappen. In die keten volgen melding, beoordeling, overdracht, toegang, wachttijd, uitvoering, evaluatie en escalatie elkaar op.

De meldingen richten zich daarbij vooral op overgangsmomenten. Dat zijn momenten waarop informatie wordt overgedragen, verantwoordelijkheid verschuift, een beschikking wordt afgegeven, een dossier wordt gesloten, hulp nog moet starten, schoolinformatie wordt opgevraagd, een aanbieder moet evalueren of een procedure wordt gestart.

Binnen die overgangsmomenten keren dezelfde vragen terug: wie heeft de regie, welke informatie is beschikbaar, wat is vastgesteld, wie volgt op, wat gebeurt er tijdens wachttijd, hoe wordt hulp geëvalueerd en hoe blijft zichtbaar of doelen worden behaald?

De meldingen laten daarmee vooral een behoefte aan navolgbaarheid zien. Niet alleen navolgbaarheid van individuele besluiten maar navolgbaarheid van het hele traject: van eerste signaal tot vervolg, van overdracht tot uitvoering, van beschikking tot evaluatie en van zorgvraag tot afsluiting.

Het aanvullende hoofdstuk over ernstige signalen laat zien dat deze rode draad vooral zichtbaar wordt in de keten rond gezinnen: bij veiligheidsbeoordeling, overdracht, wachttijd, methodiek, onderwijs en juridische escalatie.

Dat is de rode draad die uit de meldingen naar voren komt.

17. Afsluitende duiding vanuit het meldpunt

Deze analyse is opgesteld op basis van 154 meldingen die bij Meldpunt Jeugdzorg Lelystad zijn binnengekomen. De meldingen zijn geanonimiseerd verwerkt en gezamenlijk bekeken op terugkerende rode draden.

Uit de analyse komt naar voren dat de knelpunten niet alleen zitten in afzonderlijke gebeurtenissen, maar vooral in de samenhang tussen stappen: melding, beoordeling, overdracht, wachttijd, hulpverlening, verslaglegging, onderwijs en eventuele escalatie. Juist in die samenhang ontstaan risico's voor ouders, kinderen en gezinnen.

Het meldpunt ziet daarbij drie aandachtspunten die verdere bespreking vragen.

Ten eerste moet duidelijker worden wie waarvoor verantwoordelijk is wanneer meerdere organisaties betrokken zijn. Overdracht mag niet betekenen dat verantwoordelijkheid uit beeld raakt.

Ten tweede moet verslaglegging feitelijk, volledig en controleerbaar zijn. Onvolledige of eenzijdige informatie kan later zwaar meewegen in besluiten die grote gevolgen hebben voor gezinnen.

Ten derde moet het perspectief van ouders, kinderen en gezinnen herkenbaar worden meegenomen. Niet als bijlage bij het proces, maar als wezenlijk onderdeel van de beoordeling of hulp passend, noodzakelijk en proportioneel is.

Deze analyse stelt geen individuele schuld vast. Zij laat wel zien dat de meldingen voldoende aanleiding geven om de werking van de jeugdzorgketen in Lelystad kritisch te blijven volgen.

Het meldpunt publiceert deze rode draden zodat inwoners, professionals, bestuur, gemeenteraad en pers kunnen zien welke signalen uit de meldingen naar voren komen. Openheid is nodig om te kunnen toetsen of de keten doet wat zij moet doen: kinderen en gezinnen helpen zonder onnodige schade, escalatie of verlies van regie.

18. Methode verantwoording

Voor deze analyse is gebruikgemaakt van de methode voor thematische analyse van Braun & Clarke. Deze methode bestaat uit zes fasen: kennismaken met de data, genereren van initiële codes, creëren van thema's, evalueren van thema's, definiëren en benoemen van thema's en rapporteren van de resultaten.

De methode is toegepast op 154 meldingen die zijn binnengekomen via de e-mail inbox van Meldpunt Jeugdzorg Lelystad. Dat is de bron van deze analyse. De meldingen zijn opgenomen in een coderingsmatrix en als één geheel geanalyseerd. De analyse is beschrijvend en signalerend van aard. Zij stelt geen juridische feiten vast, bevat geen hoor en wederhoor en doet geen uitspraak over schuld, verwijtbaarheid of rechtmatigheid.

1. Kennismaken met de data

Alle binnengekomen meldingen zijn gelezen. Van iedere melding is de inhoud op hoofdlijnen samengevat. Daarbij is gekeken naar wat in de melding zelf wordt beschreven: gebeurtenissen, ervaringen, knelpunten, betrokken instanties, processtappen en gevolgen voor ouders, kinderen en gezinnen.

Het doel van deze fase was om vertrouwd te raken met de inhoud van de meldingen en een eerste beeld te krijgen van terugkerende onderwerpen.

2. Genereren van initiële codes

Na het lezen en samenvatten zijn de meldingen gecodeerd. Per melding zijn één of meerdere initiële codes toegekend. Deze codes geven aan welke onderwerpen in de melding voorkomen.

Daarbij is onder meer gecodeerd op overdracht, wachttijd, veiligheidsbeoordeling, onderwijs, passend onderwijs, leerplicht, beschikking of indicatie, methodiek, doelbereik, verslaglegging, communicatie of regie, juridische escalatie en overbruggingszorg.

Een melding kon meerdere codes krijgen. De codering is daarom geen enkelvoudige indeling, maar een inhoudelijke markering van onderwerpen die in de melding terugkomen.

3. Creëren van thema's

Op basis van de samenvattingen en initiële codes zijn thema's gevormd. Dit is inductief gedaan. Dat betekent dat de thema's zijn afgeleid uit de inhoud van de meldingen zelf.

De data was leidend. Wanneer meerdere meldingen vergelijkbare codes, signalen of patronen bevatten, zijn deze samengebracht onder een breder thema. Daarbij is steeds teruggegaan naar de samenvattingen en coderingen van de meldingen om te controleren of het thema daadwerkelijk aansloot op de inhoud.

4. Evalueren van thema's

De gevormde thema's zijn daarna gecontroleerd op samenhang, overlap en volledigheid. Daarbij is bekeken of de thema's recht deden aan de onderliggende meldingen en aan de totale set van 154 meldingen.

Waar een code, thema of formulering onvoldoende aansloot op de inhoud van de meldingen, is dit aangepast. Deze stap is gebruikt om te voorkomen dat één losse melding, eerste indruk of te brede formulering bepalend werd voor de rode draden.

5. Definiëren en benoemen van thema's

Na de controle zijn de thema's definitief benoemd voor deze rapportage. De gekozen themanamen beschrijven de rode draden die uit de meldingen naar voren komen, zoals overdracht en opvolging, veiligheidsbeoordeling, wachttijd en overbrugging, onderwijs en zorg, methodiek en evaluatie, toegang en beschikking, juridisering en verslaglegging.

De thema's zijn beschrijvend geformuleerd. Zij zijn bedoeld als ordening van de inhoud van de meldingen. Zij vormen geen juridisch oordeel en geen vaststelling van verantwoordelijkheid.

6. Rapporteren van de resultaten

De resultaten zijn verwerkt in twee onderdelen: het inhoudelijke verslag met rode draden en de coderingsbijlage als technische onderlegger.

Het inhoudelijke verslag beschrijft welke patronen uit de meldingen naar voren komen. De coderingsbijlage laat zien hoe de meldingen zijn gecodeerd en hoe de thematische ordening is opgebouwd.

Persoonsgegevens, e-mailadressen, geboortedata, adressen, namen van kinderen, namen van ouders en andere herleidbare gegevens zijn buiten de rapportage gehouden. Concrete casusdetails zijn alleen op hoofdlijnen verwerkt wanneer zij nodig waren om een patroon te beschrijven.

Deze werkwijze maakt inzichtelijk hoe de analyse tot stand is gekomen: van melding naar samenvatting, van samenvatting naar code, van code naar thema en van thema naar rapportage.

Disclaimer & AVG-notitie: Dit verslag bevat geen persoonsgegevens, e-mailadressen, geboortedata, adressen, casusnamen of herleidbare combinaties van individuele gegevens. Organisaties worden alleen genoemd waar zij noodzakelijk zijn voor het begrijpen van het ketenbeeld of waar zij meermaals binnen coderingscombinaties genoemd worden.